

10 jan. 1987

ALLEMAAL SJOW

EINDREDACTIE JOHAN POPPEN

MIT N BOUK VAN DIK TROM IN HEINS HÖRNTJE

Meester mog mie nait lieden en ik hom nait

Hein het hier ja weer op zien olle dag zien aigen Hörntje en dat woord dut hom denken aan zien jongstied, dou e deur meester wel ais in hörn van klazze zet is. Was e den zo'n deugenait? t Het der eerder aan legen, dat e meester nait lieden mog en zokswat slagt ja op joe weerom. Foi, hai vuilt zien kont nòg, as e n ploetje van d olle schoule zugt. As ik dat as noa-verteller nou mor goud op joe overbrengen kin, wat Hein vuilde en zok herinnerde...

NIJ BEERTE — In 1910 gong ik veur t eerst noar schoule. Mien laive tied, wàt n zet leden, as ie doar goud over noadenken! Meesters en juvven hebben t vandoag de dag ook nait makkelk, mor reken mor, dat t veur de onderwizers van dou hail wat stoerder was ons, dörpskinder, de neudege kennis bie te brengen. Van Fröbelschoule haren ze in dij tied nog nooit heurd, zodat juvver van d eerste (en de twijde klazze haar ze der bie...) in ain moal de haile boudel op heur dak kreeg.

De lutje beudels kwammen fris van de mouder en in hoes wuir allenneg mor plat proat, zodat t Nederlands veur sikkom aalmoal n vrumde toal was. Juf mos zok der mor mit reddden. D ellenne begunde veur heur al mit tellen leren. Wos Geert veul, dou ze hom vruig, houveul ain en aine was... Gain oasem dus.

„Ik zel t es eem op n aaner menaaijer perbaaiern”, dócht juf. Boerenkinder ja. „Geertman, ie slachten elk joar zeker ook n swien?” „Joa juf, soms twije”. Kloar, docht juf, dij is vlogge van begrip. „En astoe den ain schinke hest en dien pa snidt der nog aine bie, wat krigst doe den?” „n Kont, juf”

zee Geert nóchtern en dou was juf oetteld...

En den dij olle mietzak van n meester in viefde en zesde klazze! Hai mog mie nait lieden en ik hom nait. Bie t minste wat hom mishottjede in klazze, kreeg wie de schuld en sluig e der vot op lös. Wat wie waiten mozzen, haauwde hai der in, zotrecken. Nait 'pedagogies', zellen ie zeggen, nou ie ales waiten van groepsprojecten, taalpraktika en leesmoeders. Mor as ik hail eerlieks bin: meester haar toch goje rezeltoaten. Noa zeuventen joar kin ik zien lesrooster te minzent sikkom nog oet de kop!

Oardriekskunde... nòg zo'n ploage. s Moandagsmörns t eerste uur mos je de koarte, dij je in hoes taikend haren, inleveren. n Koarte van de pervinzies van ons laand. Dicht ge-

nog bie hoes, zellen ie zeggen, mor wel zo stoer om te doun, dat je ze t beste overtrekken konden veur t venster. Dat mog wel nait, mor wuir n beulde doan. n Wichtje oet mien klazze is doar mooi mit inflotterd, dou ze oet onkunde de atlaskoarte omgekeerd tegen t glas drokt en mit potlood de grenslienen op pepier zet haar.

Ploatsnoamen het ze dou noar beste waiten intaikend. Op de kop, ie roaden t aal. Zo'n roar ding haar meester nog nooit zain: Dollert lag woaraarms bie Lauwerszee, Winschoot bie Stad, Ter Oapel bie Azzen. Doar was veur t wicht gain laigen aan om zok der oet te reddden.

Allenneg: wichter kregen gain sloage van meester. En mie luit e, as ik weer ais teveul fouten in sommen of dictie

moakt haar, n braifke schrieven, dat mien voader onder-taikenen mos: „Ik heefd mijn best weer niet gedaan en het word tijd, dat hij weer eens behoorlijk wat voor zijn broek krijgt”.

Kom doar mor ais mit in hoes, as ie n slim strengde ol heer hebben. Wat heb ik deur dij rötmeester voak n pak rammel van hom oplopen! Zó 'behoorlijk', dat mie, as ik der aan denk, de kont nòg zeer dut, zoas ik joe al zee. Gain wonder, dat ik mit zo'n braifke in de buutse glad nait in hoes komen duurde. Ik heb dat dou ais deur n vrougere maaid ondertaikenen loaten. Hai, ik kreeg der zulm n schrik van, dou ik heur kriebelpootje goud op pepier stoan zag.

Meester haar t ook vot deur. Veur straf mog ik nait mit op schoulraaize noar Potterwol en mos ik veur dij aigenste dag viefdien dikke optel- en of-treksommen moaken. Mit goud de pest in zat ik in veurkoamer, tot ik dochde: „Meester kikt dizze sommen toch nait noa”. t Was dou mor eem biegoan om der zo mor wat getallen onder te zetten. Kloar! Dij dag heb ik n bouk, dat ik stiekem mitnomen haar, in ainmoal oetlezen. n Bouk

over Dik Trom. Ook n kwoajong, woar je nait veul gouds van leren konden. Mor móóí!

Denk nait, dat k allenneg mor minne herinnerns aan mien legere-schoultied heb. Zummers was wie bie mooi weer altied aan t boaien in d ofwottern van de Tjamme. Jongse en wichter deur mekoar, noakend, zunder badpak of zwemboksem. Dij haar je nait, net zo min as schoamte veur joen aigen netuur. Zo gaauw as je bie mooi zunschienweer boeten t zicht van de hoezen wazzen, trok je de klaaier al oet. In t stuk laand, dat je den nog deur mozzen, kregen de melkkoiën veur dat koppeltje noakende jongse maistieds de birze in de steert en benterden der vandeur.

Dou de maaid mit juk en emmers in t laand kwam om heur te melken, mozzen dij baisten den ook eerst deur ons vongen worden. Dij luiten zok opjoagen, mor nait kriegien en t wicht is mit lege emmers in hoes komen. Dat het ain van ons waiten. D aaner mörn mos e zien voader op ploatse woar de koiën tou heurden zien etensoakertje brengen. In schure kwam boer in n runtje op hom of en gaf hem votdoalek wat mit bezzem op ribben. Jong begreep der niks van.

„Waarom haauwen ie mi boer, k heb ja niks doan”. De kwam maaid veur n dag ruij: „Haauw mor deur, was der guster ook mit bie”.

Op n hail haite zotterda noamedag wazzen jongse wichter mitnander op Tjaan t voaren mit holten schoten, dij aan kaante laggen o broekt wuiren om wotter op schutten. Mit n laank taander aan konden jongse wicht op t vlot veuroet trekken. W n paar honderd meter wie Mooi man! Tot heur op diek bakkersknecht mit peerd woagen in de muide kwam, bie de klaaier ho huil en haile spul in ainmoal op zie koare gooide. t Ol peerd kreaine mit liene en doar gong in draf op hoes of.

Wat n rötstreek! Jong perbaaierden woagen nog te hoalen, mor op zo'n di lopt t veul te ongeliek op blovouten om goud veuroet te kmen. Dij in t wotter kregen loat in de goaten, wat d goande was. Wat mozzen nou? n Poar wichter begunde te schraiven, mor dou wu dudelk, dat der nog ridders de waale stonden. n Poar jongse schoelden noar hotoen kwammen mit klaaier weerom.

Zo kwam de boudel weer t lieke. Nait veur dij bakker knecht. Dou lu in t dörp d van heurden, wuir heur steert dik. Ze zollen dij jon dij ons dit leverd haar, w kriegien! Of t n komplot wa woar e zien gezichte ook za luit, nammen ze hom te pal ken. Bie d aine, woar e broc in keuken brocht haar, wa zen zien klompen, dij e boete deure oetrokken haar, vot e mos e op hozevörrels weer o hoes aan. Bie n aaner trokke ze hom ventielen oet de ba den. Jong haar gain verbaa meer en is van nood in n aan dörp knecht worden.

Zó ken dat in n dörp deu waarken, as je aine n poe bakken. Dat krieg je vroug of loater dik op joen brood. kin der noa zoveul joaren n om laggen. Mooie tied w dat... Wil ie wel leuven, dat de handen van mien ol heer o mien kont hailendal nait me vuil?

...n ploetje van d olle schoule waarkt nog altied op mien gevuil...